

Comunicació i Salut

Codi: 103123

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: José Luis Terrón Blanco

Correu electrònic: JoseLuis.Terron@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

L'idioma de les pràctiques serà preferentment en català

Prerequisits

Coneixements de redacció i producció periodística

Objectius

Especialitzar-se en periodisme i salut

Competències

- Aplicar l'ètica i la deontologia professionals del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació.
- Aplicar la imaginació amb flexibilitat, originalitat i fluïdesa.
- Concebre, planificar i executar projectes periodístics en tot tipus de suports.
- Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
- Demostrar un coneixement adequat de la realitat sociocomunicativa de Catalunya en el context espanyol, europeu i mundial.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
- Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els processos informatius, així com dels corrents i teories que els formalitzen en el procés de planificació dels gabinets de premsa i de la comunicació institucional.
2. Analitzar les teories sobre la publicitat, les relacions públiques i la comunicació corporativa i institucional.
3. Aplicar la deontologia professional del periodisme a la comunicació estratègica en l'àmbit dels gabinets de premsa i en la comunicació institucional.
4. Aplicar la imaginació amb flexibilitat, originalitat i fluïdesa.
5. Aplicar les tecnologies i els sistemes utilitzats per processar, elaborar i transmetre informació en el camp de la comunicació estratègica.
6. Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
7. Demostrar que coneix com es gesten i difonen les estratègies comunicatives dels actors públics a partir dels principals debats d'actualitat.
8. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
9. Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
10. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
11. Planificar i executar projectes periodístics en l'àmbit dels gabinets de premsa i de la comunicació institucional.
12. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
13. Valorar l'impacte de les innovacions tecnològiques en el funcionament del sistema comunicatiu català i espanyol.

Continguts

- La comunicació de la ciència

- El periodisme científic

- Què és salut?

.Els enfocaments

.La història

.Els determinants socials

.Els estils de vida. Autonomia els pacients. Associacions de pacients.

- L'epidemiologia

- La retòrica científica i els relats enganyosos

-Comunicació i salut

- El periodisme en salut

.Fites a Espanya

- Com s'informa sobre salut

.els mitjans tradicionals

.internet

-Com escriure sobre salut

.Les tècniques

.La ciència

.L'ètica

.Els conflictes d'interessos

- La salut des d'una perspectiva de gènere

- Estudi de casos: el càncer; el vih / sida; a els Trastorns d'alimentació; la diabetis. Associacions de pacients.

(La perspectiva de gènere serà tractada específicament en el programa, com es pot llegir més amunt, però es tindrà en compte transversalment a toda l'assignatura, així com la inclusivitat).

Metodologia

El desenvolupament de l'assignatura implica la realització de diferents tipus d'activitats formatives:

- Activitats dirigides:

a) Classes magistrals: explicació dels conceptes teòrics i pràctics.

b) Seminaris. El seu objectiu és aprofundir -amb treballs en grup i activitats específiques- sobre conceptes bàsics.

c) Pràctiques al Laboratori. Els principals objectius són que es realitzin blogs informatius per a associacions de pacients

- Activitats supervisades:

a) Tutories presencials individuals o en grup. La seva finalitat és resoldre problemes d'aprenentatge.

- Activitats autònomes.

a) Hauran de fer les lectures indicades com a obligatòries i totes les activitats planificades per un correcte desenvolupament dels seminaris i les pràctiques al Laboratori; a més de l'estudi amb una lectura comprensiva de la bibliografia bàsica.

- Activitats d'avaluació (una sessió presencial es dedicarà a la realització d'una autoavaluació de la feina feta al llarg del semestre).

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions s'exposarà el dia de presentació de l'assignatura. Es penjarà també al Campus Virtual on l'alumnat podrà trobar la descripció detallada dels exercicis i pràctiques, els diversos materials docents i qualsevol informació necessària per a l'adequat seguiment de l'assignatura. En cas de canvi de modalitat docent per raons sanitàries, el professorat informará dels canvis que es produiran en la programació de l'assignatura i en les metodologies docents

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Magistral	12	0,48	1, 9, 10, 13
Pràctiques de laboratori	18	0,72	3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12
Reavaluació	3	0,12	6
Seminaris	9	0,36	2, 8, 9, 10, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories	6	0,24	8
Tipus: Autònomes			
Treball Autònom	65	2,6	4, 6

Avaluació

Treballs. Consistirà en realitzar una web i un pla de comunicació (en grup) per a una associació de pacients. S'avaluaran els productes finals després de les consegüents millores i modificacions que s'aniran realitzant al

llarg del curs, amb el següent pes: un 20% de l'avaluació la realitzarà l'associació de pacients (a partir d'una pauta subministrada pel professor) i un 30% per part del professor de l'assignatura.

Cada seminari inclourà una prova avaluativa individual (lectura crítica, selecció d'informacions, etc.); la suma de les mateixes comportarà el 30% de l'assignatura.

L'autoavaluació -al final del curs- suposarà un 10% de la nota (es facilitarà pauta a seguir per a tal fi); i cada grup haurà d'avaluar a un altre grup de classe, el que suposarà un altre 10% del total de la nota (es facilitarà pauta a seguir per a tal fi).

Es pot presentar a la recuperació l'alumnat que havent realitzat totes les proves avaluables, la seva suma no arribi a 5, sigui quina sigui la nota que hagin obtingut. A la reavaluació hauran de realitzar una prova teórico-pràctica

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Autoavaluació	20%	3	0,12	3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12
Seminaris	30%	9	0,36	1, 2, 4, 8, 9, 10, 13
Treballs	50%	25	1	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Bibliografia

Casino, Gonzalo; Fernández, Esteve. Epidemiología para periodistas y comunicadores. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve, 2015.

Casino, Gonzalo. Escepticismo Una mirada escéptica sobre la salud y la información. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve, 2015.

Catalán, Josep María; López Iglesias, Javier. ¡Infórmate en salud!. Madrid: Eneida, 2003.

Cuesta, Ubaldo; Peñafiel, Carmen; Terrón, José Luis; Bustamante, Eduison; Gaspar, Sandra. Comunicación y salud, Madrid: Dextra, 2017

Cuesta, Ubaldo; Gaspar, Sandra; Ugarte, Aitor (edts). Comunicación y Salud. Estrategias y experiencias en prevención, promoción y educación para la salud. Madrid: Fragua, 2012.

Departament Salut. Consideracions ètiques entorn de la informació sanitària, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 2004.

http://www.periodistes.org/fcic/admin/doc_contingut/consideracions%20informacio%20sanitaria.pdf

Hastings Center. Los fines de la medicina. Barcelona: Funcació Víctor Grífols i Lucas, 2004

Elías, Carlos. Fundamentos de periodismo científico y divulgación mediática. Madrid: Alianza Editorial, 2008.

García Calvente, M. del Mar et al. Desigualdades de género en la investigación en salud pública y epidemiología en España (2007-2014). Gaceta Sanitaria, 29-6, 404-411, 2015

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0213911115001636>

Mayer Miquel Àngel, Terrón José Luis; Leis, Angélica. La salut a la xarxa: propostes de qualitat i de certificació. Quaderns del CAC 2008: 30: 61-68.

Laín Entralgo, Pedro. El médico y el enfermo. Madrid: Triacastela, 3003

Medina Aguerrebere, Pablo; González Pacanowski, Toni (edts). La comunicación médica: el desafío de internet., Madrid: Fragua, 2012.

Mendizabal, Victoria. Hacia un nuevo contrato entre ciencia y sociedad: el papel de la comunicación científica. Barcelona: Portal del Comunicación, InCom-UAB, 2008
<http://www.portalcomunicacion.com/lecciones.asp?aut=36>

OPS. Hacia la formación de periodistas de salud. Lima: OPS, s/f

OPS. Promoción de la salud. Glosario. Ginebra: OPS, 1998
http://www.who.int/hpr2/archive/docs/glossary_sp.pdf

Ramírez Leyva, Flor Micaela. Aproximaciones al nexo entre comunicación y salud. Barcelona: Portal de la Comunicación, InCom-UAB, 2015. http://www.portalcomunicacion.com/lecciones_det.asp?id=90

de Semir, Vladimir; Revuelta, Gemma. El periodismo biomédico en la era 2.0. Barcelona: Funcació Víctor Grífols i Lucas, 2012

Tabakman, Roxana. La salud en los medios. Ministério da Cultura Brasil: IMedPub. 2011.

Tajer, Débora. Construyendo una agenda de género en las políticas públicas de salud. Revista Sexología y sociedad, 2014. <file:///C:/Users/win7/Downloads/248-798-1-PB.pdf>

Terrón, José Luis. Un aproximación a la información sobre salud en los medios de comunicación. InCom-UAB: Portal de la Comunicación. 2018. http://www.portalcomunicacion.com/lecciones_det.asp?id=100

Terrón, José Luis. Algunas reflexiones sobre la comunicación y salud en España tras cinco años del Observatorio de Comunicación y Salud. Revista Española de Comunicación en Salud. 2010; 1(2): 77-97.

Terrón, José Luis. El turisme de salut, 235-250, en de San Eugenio J. Manual de comunicació Turística. Girona: Documenta Universitaria; 2009.

Complementària:

Blech, Jörg. Los inventores de enfermedades. Barcelona: Destino, 2005

Carrillo Durá, María Victoria. Publicidad y anorexia. Madrid: Ediciones de las Ciencias Sociales, 2002

Cortiñas Rovira, Sergi. Historia de la divulgación científica. Vic: Eumo, 2009

De Quiroga, Santiago. Comunicar es salud. Madrid: Pearson Educación, 2006+

Díaz Rojo, José Antonio; Morant i Marco, Ricard; Westall Pixton; Debra. El culto a la salud y la belleza. La retórica del bienestar. Madrid, Biblioteca Nueva, 2006

Frasculi, LP (ed.) Los públicos de la ciencia. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve, 2014.

Fundació Dr Antoni Esteve. Debates sobre periodismo científico. Barcelona: Fundació Dr Antoni Esteve, 2007

Gutierrez Rodilla, Bertha; Navarro, Fernando. La importancia del lenguaje en el entorno biosanitario. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve, 2014.

León Rubio, José María; Medina Anzano, Silvia. Psicología social de la salud. Sevilla: Comunicación Social, 2002

Rico-Villademoros, Fernando; Alfaro, Vicente. La redacción médica como profesión. Barcelona: Fundació Dr Antoni Esteve, 2009

Suiegler, Mark. Las tres edades de la medicina y la relación médico-paciente. Barcelona: Cuadernos de la Fundació Víctor Grífols i Lucas, 2011.

Sontag, Susan. La enfermedad y sus metáforas. El sida y sus metáforas. Madrid: Taurus, 1996

Terrón, José Luis El tratamiento del VIH/sida en los periódicos españoles, investigar para propiciar nuevos relatos periodísticos, *Communication and Society*, n 21 (2012): 57-68

Terrón, José Luis, Estévez, Patricia. El diseño de campañas sobre el ictus y su evaluación. Una revisión de 10 años de literatura científica (1999-2009), *OBS*, Vol 5, No 1 (2011): 123-156.

Terrón, José Luis, Martínez, Luisa, García, Ramón. El tratamiento del VIH/sida en los medios de comunicación escritos españoles: *ABC*, *El Mundo*, *El País*, *EL Periódico*, *La Vanguardia* (octubre 2009-marzo 2010), Bellaterra: InCom-UAB, 2011, ISBN 978-84-693-9754-1

de la Torre, Toni. La medicina en las series de tv. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve, 2016.

VV.AA. Comunicar la salut. *Mètode*, No 88 (2016): 46-94.

Publicacions:

Boletín FECYT

Informes Quiral

Oleadas de la Percepción Social de la Ciencias y la Tecnología, del FECYT

Revista Comunicación y Salud

<http://www.revistadecomunicacionysalud.org/index.php/rcys>

Revista Española de Comunicación en Salud

http://www.aecs.es/revista_1_2.html